

עפ"ג 2428/03/17 - ג'ורג' סילאג'י נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

עפ"ג 2428-03-17 סילאג'י נ' מדינת ישראל

בפני סגן הנשיאה, כב' השופט יורם צלקובניק

כב' השופט יואל עדן

כב' השופטת גילת שלו

ג'ורג' סילאג'י - ע"י ב"כ עו"ד גוסטבו גרפונקל

המערער

נגד

מדינת ישראל - ע"י פמ"ד

המשיבה

פסק דין

השופטת גילת שלו:

המערער, יליד 1947, הורשע בבית המשפט השלום בבאר שבע, ב-13 עבירות של זיוף בנסיבות מחמירות, שימוש במסמך מזויף, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, בידוי ראיה ושבועת שקר; ובית המשפט (כב' השופט ר. סולקין) גזר עליו את העונשים הבאים: שנת מאסר בפועל, קנס בסך 30,000 ₪ או 4 חודשי מאסר תמורתו, פיצוי בסך 15,000 ₪ לכל אחד מנפגעי העבירות, מאסר על תנאי של 12 חודשים למשך 3 שנים שלא יעבור עבירה מסוג פשע המצויה בפרק י"א, או בפרק ט' סימן א' לחוק העונשין, ומאסר על תנאי של 6 חודשים למשך 3 שנים שלא יעבור עבירה מסוג עוון באותם פרקי חוק.

במסגרת הערעור (לאחר שחזר בו מהערעור על הכרעת הדין), עותר ב"כ המערער לבטל את עונש המאסר ולהטיל תחתיו של"צ או מאסר בדרך של עבודות שירות, לסייג את עונש המאסר המותנה על עבירות מסוג עוון, לבטל את הקנס ולהפחית את הפיצוי.

ההלך בבית המשפט קמא:

מעובדות כתב האישום עולה, כי החל משנת 1999, פעל אדם בשם פטר שטרן כדי להשיג יפויי כח הנחזים להיות חתומים על ידי ניצולי שואה, ומסמיכים אותו לטפל בתביעתם לפיצוי מהונגריה, בעיקר לאחר הרחבת תכנית הפיצויים לניצולי שואה שאושרה בהונגריה בשנת 2002. במהלך שנת 2003, המערער ששימש כעורך דין ונוטריון, פעל לבקשתו של שטרן על מנת להשיג תצהירים המייפים לכאורה את כוחו של שטרן לייצג את הניצולים לשם קבלת הפיצויים, וקיבל לשם כך משטרן רשימה של ניצולי שואה. במספר רב של מקרים, לפחות שלושה עשר, המערער לא נפגש עם ניצולי השואה, לא החתימם על המסמכים, לא אימת את חתימתם, ולא קיבל את אישורם לכך; ותחת זאת כתב על הטפסים מספרים הנחזים להיות מספרי תעודת הזהות של ניצולי השואה, זייף את חתימתם על הטפסים וצירף טפסי אימות חתימה מזויפים, לפיהם ניצולי השואה כביכול חתמו על התצהירים בנוכחותו; ואף ניצל את הסמכתו כנוטריון ואישר בחתימתו ובחותמת נטריון כי ניצולי השואה חתמו בפניו על התצהירים וכי הוא אימת את חתימתם, על אף שהדבר אינו

נכון. בהמשך, הגיש המערער את המסמכים המזויפים לרשמי בית המשפט בבאר שבע, על מנת שיאשרו את עריכת המסמכים כדין בישראל, ובכך המסמכים יחזו להיראות כמסמכים רשמיים של מדינת ישראל (אפוסטילים) שנגרעו על פי כללי המשפט המקובלים, ויאפשרו לשטרן את הגשתם בהונגריה; המסמכים אושרו בבית המשפט, והמערער קיבל את האפוסטילים והעבירם לשטרן. תמורת העברת המסמכים והאפוסטילים לרשותו של שטרן, קיבל המערער משטרן סכום של 128,000 ₪.

ביום 8.9.15 הגיש המערער (אשר ייצג את עצמו) מענה מפורט לכתב האישום, במסגרתו הודה במרבית עובדות כתב האישום, למעט ההסתייגויות הבאות: היו רק 13 מקרים ולא יותר; לא מתקיימות נסיבות מחמירות, שכן הגוף המוסמך לשלם נמצא בהונגריה, והמסמכים אינם תקפים בהונגריה ללא "תעודת חיים"; הוא לא קיבל כל סכום כסף מניצולי השואה, אלא בהעברה בנקאית מהונגריה, והוא דיווח על הכסף ושילם עליו מסים כחוק.

המשיבה הסכימה להסתפק בהודאת המערער למעט בנוגע לקיומן של נסיבות מחמירות, והצדדים הגישו סיכומים רק בעניין זה. בהכרעת הדין שניתנה ביום 28.2.16, קיבל בית המשפט את עמדת המשיבה והרשיע את המערער בכל העבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

ביום 14.6.16 התקבל תסקיר שירות המבחן, במסגרתו נסקרו נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של המערער, בן להורים ניצולי שואה, אשר עלה ארצה מרומניה בגיל 38, ועבד כעורך דין בתחום המסים עד לשלילת רשיונו בלשכת עורכי הדין בשנת 2011.

בפני שירות המבחן, הודה המערער באופן חלקי בעבירות, טען כי הכיר את שטרן כמי שייצג את הוריו בעבר בתביעת פיצויים שהגישו לשלטונות הונגריה, כי שטרן הציע לו עוד בשנת 1999 לחתום כנוטריון על תצהירי ניצולי שואה, אך הוא סירב בשל התמורה הכספית הנמוכה, אך בשנת 2002 נענה המערער להצעה מאחר שהיתה נדיבה יותר מבחינה כספית, ומאחר שעבודתו כסגור התמעטה. לדבריו, הוא לא ידע בתחילה כי מדובר במרמה, אך בהמשך גילה שמדובר ביפויי כח מזויפים, בחלק מהמקרים החתים ניצולי שואה, אך ב-13 מקרים זייף את חתימותיהם, אישר את החתימות והגישם לאישור בבית המשפט. לדבריו, הפגיעה בניצולי השואה שנותרו בחיים אינה גבוהה, שכן אם הם היו פונים לשלטונות הונגריה ותובעים את כספם, הם היו מופנים אליו, והוא היה משיב להם את כספם. עוד טען, כי העבירות בוצעו מרצון לסחוט ולקבל כספים משלטונות הונגריה אותם ראה כמי שפגעו קשות בבני משפחתו בעבר, ושאינם הוגנים כלפי ניצולי השואה, וכן טען כי מניעיו היו אידאולוגיים ולא כלכליים.

שירות המבחן התרשם מאדם בעל יכולות קוגניטיביות ומילוליות גבוהות, שתפקד באופן תקין במהלך חייו, אשר הטראומות שליוו את משפחתו השפיעו על עיצוב אישיותו ותפיסת עולמו; להערכתו המערער אינו פנוי לבחינת אלמנטים רגשיים שעמדו בבסיס העבירות, נוטה לצמצם את הפגיעה שבמעשיו ואינו מביע חרטה על מעשיו. לאור מאפייניו וחוסר תובנה לצורך בטיפול, שירות המבחן נמנע מהמלצה טיפולית בעניינו, אך לאור ההתרשמות כי קיימת רמת סיכון נמוכה להישנות עבירות, המליץ שירות המבחן על הטלת של"צ בהיקף 400 שעות, לצד ענישה מותנית, קנס ופיצוי.

ביום 15.1.17, לאחר שמיעת הטיעונים לעונש וקבלת הצהרות של שלושה מנפגעי העבירות, גזר בית המשפט את דינו של המערער.

במסגרת גזר הדין סקר בית המשפט את חומרת העבירות שביצע המערער- הן העובדה שקרבנותיהן הם קשישים ניצולי שואה, אשר גם אם סכומי הכסף אינם גבוהים יחסית, הם משמעותיים עבורם; והן הפגיעה באמון הציבור הנלווית לכך שהעבירות בוצעו ע"י עורך דין ונוטריון, פגיעה המשתרעת גם על המישור הבינלאומי, לאור השימוש במעמדו כעורך דין וכנוטריון כלפי גורמי ממשל זרים.

בית המשפט סקר פסיקה ענפה בנוגע לצורך בהחמרה בענישה בעבירות מרמה בכלל, ובעניינם של עורכי דין שניצלו את תפקידם לשם ביצוען בפרט, ועמד על הצורך בענישה מחמירה לשם הרתעה.

לאחר שקלול לקולא של השוני בין הפסיקה שסקר לבין ענייננו (הן סכומי הכסף שאינם מן הגבוהים והן העובדה שהנפגעים לא היו לקוחותיו של המערער), העמיד בית המשפט את מתחם העונש ההולם על שנה עד ארבע שנות מאסר בפועל.

בית המשפט הביא בחשבון לחומרא את העובדה שמדובר בעבירות שבוצעו במשך תקופה ובאופן סדרתי; את הפגיעה באמון הציבור בארץ ובחו"ל; ואת זהותם של הקרבנות, המעידה על אכזריות או קהות חושים מצד המערער. לקולא, הובאו בחשבון הודאתו המיידית של המערער כבר בהליכי החקירה, תוך שחסך מנפגעי העבירה את המעמד הקשה של עדות בבית המשפט; עברו הנקי של המערער; גילו ונסיבותיו האישיות והמשפחתיות.

בית המשפט קבע כי על אף גילו המבוגר של המערער ומצב בריאותו, והקושי בריצוי עונש מאסר בשל נתונים אלו, לא ניתן לקבל את המלצת שירות המבחן לשל"צ, הן בשל העדר שיקולי שיקום המאפשרים חריגה ממתחם העונש ההולם, והן לאור טיב העבירות המחייב לטעמו ענישה מרתיעה של מאסר בפועל ממש. עם זאת, קבע כי יינתן משקל לגילו של המערער בעת קביעת משך המאסר, ובסופו של דבר לאור כל השיקולים לקולא, החליט בית המשפט להטיל על המערער עונש מאסר המצוי ברף התחתון של המתחם, ענישה כספית ומאסרים מותנים, כמפורט לעיל.

הטענות בערעור:

כאמור, בתחילה הוגש הערעור גם כנגד ההרשעה בעבירה של קבלת דבר במרמה (כשמדובר בטענה חדשה שלא נטענה בפני בית המשפט קמא), ובנוגע להתקיימותן של נסיבות מחמירות בעבירות, אך במהלך הדיון ולאור הערות בית המשפט, חזר בו ב"כ המערער מטענות אלו.

אשר לגזר הדין, טען ב"כ המערער כי עונש המאסר שהוטל על המערער חמור יתר על המידה, וכי בעונש מאסר לריצוי בעבודות שירות יש כדי לבטא את כל השיקולים לחומרא; לטענתו, נתוניו האישיים של המערער, ובהם העדר עבר פלילי, תפקודו הנורמטיבי לאורך השנים, חלוף הזמן הרב מעת ביצוע העבירות, התמשכות ההליך, אי ביצוע עבירות נוספות, השעייתו מלשכת עורכי הדין לצמיתות ופסילתו מלשמש כנוטריון כבר בשנת 2007, מצבו הרפואי, מצבו הכלכלי בהיותו תלוי בקצבת זקנה ובפנסיה של לשכת עורכי הדין, והבושה שנגרמה לו, מובילים למסקנה כי הטלת מאסר בפועל על המערער מהווה התאכזרות שלא לצורך ומעבר לנדרש. עוד נטען, כי לא היה מקום להתעלם מהמלצת שירות המבחן, שהתייחסה גם ללקיחת האחריות ולחרטתו של המערער.

הסנגור טען בנוסף, כי בית המשפט שגה כשלא שקל לקולא את העובדה שהמערער לא לקח לעצמו דבר מניצולי

השוואה, אלא רק ש"במקרים מסוימים המערער, למעשה "עיגל פינות", כנראה מתוך אמונה או עצימת עיניים לכל היותר, ולא מתוך כוונת זדון"; שלאחר ששמע מניצולים שהחתים על יפוי כח שלא קיבלו כספים, המערער ניתק קשר עם הענין, עוד לפני תחילת החקירה; שלא היה שותפו של שטרן אלא נשכר כדי לבצע עבורו עבודה תמורת תשלום; ושהמערער היה אובססיבי כלפי שלטונות הונגריה, בשל נסיבותיו המשפחתיות. כן טען כי הפסיקה אותה אזכר בית המשפט בגזר הדין אינה רלוונטית לענייננו, או מתייחסת למקרים חמורים בהרבה.

במסגרת הערעור, ב"כ המערער אף קבל על העובדה שהמערער לא היה מיוצג, ציין כי בית המשפט "למעשה השלים עם העובדה שאדם שבור שריו בדיכאון עמוק, על פי כל הנתונים, ייצג את עצמו לבדו", וטען כי אם הוא היה מיוצג, סנגור מטעמו היה ממצה הליך הידברות עם המשיבה ומפנה לכללים שנקבעו על ידי היועץ המשפטי לממשלה בדבר משך הטיפול בתביעה עד להגשת כתב אישום.

אשר לענישה הכספית, טען ב"כ המערער כי לא היה מקום להחמיר עם המערער ברכיב הקנס, אשר לאור מצבו הכלכלי, עלול להפוך לעונש מאסר נוסף; וכי אין כל קשר בין הפיצוי שהוטל עליו לבין נזק כספי שנגרם לניצולים, ולכן יש מקום להעמידו על סכום ריאלי.

בדיון שהתקיים בפנינו, הציג ב"כ המערער חוות דעת רפואית-גריאטרית אודות המערער (אשר לא עמדה בפני בית המשפט קמא), ממנה עולה כי בשנים האחרונות סובל המערער מירידה בזכרון, חוסר ריכוז, עצבנות יתר ועוד. לטענתו, לו היתה חוות הדעת עומדת בפני קצינת המבחן, היתה משתנה התייחסותה לתובנתו ולרצונו של המערער בטיפול, והיא לא היתה נמנעת מהמלצה טיפולית.

בדיון שהתקיים בפנינו, חזר הסנגור על טיעוניו שבכתב, הדגיש את מצבו הרפואי והנפשי של המערער, את גילו ואת חלוף הזמן הרב של כ-14 שנה מיום ביצוע העבירות, הנובע בין היתר מהגשת כתב האישום באיחור ניכר, הפנה לכך שהנימוק של חלוף הזמן לא הוזכר כלל בגזר הדין, וטען כי העונש שהוטל על המערער אינו הולם את מכלול הנסיבות, תוך שהפנה לפסיקה.

ב"כ המשיבה עתרה לדחיית הערעור, וטענה כי העונש שהוטל על המערער אינו חמור כלל, בהתחשב בחומרת העבירות, וכי המערער נדון לעונש המצוי בתחתית המתחם. לטענתה, אין מקום להתייחס לטענות הסנגור בנוגע לעובדות המקרה, שכן המערער הורשע על פי הודאתו בעובדות כתב האישום.

לגבי חלוף הזמן, טענה ב"כ המשיבה כי כתב האישום הוגש באיחור רב בשל עומס בפרקליטות מחוז ירושלים, כאשר בסופו של דבר הוגש ע"י פרקליטות המדינה שסייעה לפרקליטות המחוז, וכי בסופו של דבר בית המשפט התחשב בנתון זה, בכך שגזר את עונשו של המערער בתחתית המתחם.

לגבי העובדה שהמערער לא היה מיוצג, טענה כי בפגישות שנערכו עם המערער בפרקליטות, ייעצו לו לשכור שירותי עורך דין, והוא סירב.

אשר למצבו הרפואי של המערער, טענה ב"כ המשיבה כי שב"ס יודע להתמודד גם עם מצבים רפואיים מורכבים, וכי אין

מדובר במצב חריג.

אשר לפיצוי, טענה ב"כ המשיבה כי אין לדון בטענות אלו, שכן נפגעי העבירה לא צורפו כמשיבים לערעור, ומכל מקום אין זה נכון שניצולי השואה לא נפגעו, ואפילו מדברי המערער לשירות המבחן עולה כי אם היה יודע שניצולי השואה לא קיבלו תשלום, היה מפצה אותם.

דין והכרעה:

דעתי היא כי דין הערעור להדחות.

גזר דינו של בית המשפט קמא מפורט ומנומק, והוא שקל את כל השיקולים הרלוונטיים לקולא ולחומרא בעת קביעת מתחם העונש ההולם, ואף קבע מתחם ענישה מתון יחסית לחומרת העבירות בענייננו; זאת בשים לב בעיקר לכך שמעשי המערער כוונו כלפי אוכלוסיה חלשה, מהפגיעות ביותר במדינת ישראל, תוך סיוע לגזילת כספי הפיצויים שהוצעו להם שנים ארוכות לאחר השואה; וכן לאור העובדה שהמערער ניצל את תפקידו כעורך דין ונוטריון, עת פעל במרמה כלפי בית המשפט בישראל, וכלפי מדינה זרה.

בהקשר זה אציין, כי לא מצאתי לנכון להתייחס לטענות ב"כ המערער לגבי קיומן של נסיבות מקלות הקשורות בעבירות (למשל שהמערער לא לקח דבר מניצולי השואה, או שלא ידע על המרמה וכשהתוודע לכך ניתק עצמו מהעניין), שכן מדובר בטענות העומדות בסתירה לעובדות כתב האישום בהן הודה המערער. עוד יצוין, כי הפסיקה שהגיש ב"כ המערער אינה דומה לענייננו, ואין בה כדי להשפיע על מתחם העונש ההולם בענייננו.

לא מצאתי גם כי יש לתת משקל להיותו של המערער לא מיוצג בהליך בפני בית המשפט קמא, ועל אף שהדבר רק נרמז ע"י הסנגור ולא נטען במפורש, לא מצאתי כי נפל כשל ב"ייצוגו". בהקשר זה ראוי לציין, כי מעבר לדברי ב"כ המשיבה שהפרקליט המטפל הציע לו לשכור שירותי סנגור, מפרוטוקול הדיון עולה כי לפחות בשתי הזדמנויות בתחילת ההליך העיר בית המשפט למערער כי רצוי שיהיה מיוצג, אך זה הצהיר כי הוא אינו מעוניין בסנגור, כי הוא מעוניין לייצג את עצמו, ואף הזכיר את עובדת היותו עורך דין לשעבר (ראו פרוטוקולים מיום 28.6.15 ו-7.7.15); מהתסקיר עולה כי מרבית מתקופת עבודתו כעורך דין, המערער שימש כסנגור בתחום המסים, כך שהוא בקיא בתחום הפלילי; ואף עיון בפרוטוקולים ובמסמכים שבתיק מעלה כי המערער ייצג עצמו כראוי- הוא ניהל מו"מ עם המשיבה לפני מתן המענה בכתב, עמד על קבלת כל חומרי החקירה בטרם המענה, הגיש מענה מפורט תוך העלאת גרסתו, הגיש סיכומים בכתב, דרש לקבל את התסקיר לפני הטיעונים לעונש, טען לעונש תוך הפניה לפסיקה, ולאחר מתן גזר הדין, ביקש את עיכוב ביצוע העונש.

אשר לטענה בדבר חלוף הזמן- אמנם, בית המשפט לא התייחס כלל לעניין זה בגזר דינו, למרות שמדובר בנתון משמעותי, בעיקר בשים לב לשנים הארוכות שחלפו מעת ביצוע העבירות ועד למתן גזר הדין; ואולם, למרות שמדובר בנתון כבד משקל, בהתחשב בין היתר בגילו המבוגר של המערער כיום, ובכך שמאז הוא לא ביצע עבירות נוספות, ואינו עובד כיום כעורך דין, אינני סבורה כי יש בו כדי להקל בעונש שהוטל על המערער.

על פי ההלכה הפסוקה, על אף שיש לתת משקל לשיקול של חלופ הזמן, בעיקר כאשר הוא אינו נובע מהתנהלותו של הנאשם, אין מדובר בשיקול בלעדי, ויש לשקול מולו את חומרת העבירות, את מורכבותו של התיק ואת האינטרס הציבורי בהטלת עונש מוחשי באותו מקרה (ראו למשל, ע"פ 3821/08 **שלומוב נ' מדינת ישראל** (27.11.08)).

בהקשר זה נקבע בע"פ 2103/07 **הורוביץ ואח' נ' מדינת ישראל** (31.12.08):

"לא כל התארכות של ההליכים משמעה כי נגרם לנאשם עינוי דין. הקביעה האם התארכות משפט של נאשם עולה כדי עינוי דין היא מורכבת יותר, שכן, לא ניתן לקבוע כלל באשר לטווח זמן שמעבר לו תהא התמשכות המשפט בלתי-סבירה. קביעה שכזו היא פרי שקלול של שיקולים שונים שנעוצים רובם ככולם בנסיבות העניין. במיוחד יפים הם הדברים לתיקים כלכליים מורכבים כבענייננו, שאז לעיתים חולף זמן מאז בוצעו העבירות ועד לחשיפתן. חקירתן של העבירות, כמו גם בירור המשפט, עשויים לארוך זמן, ואפילו זמן רב, משום מורכבותן של העבירות... העיקרון המקובל על כולנו הוא כי על העונש להינתן, ולהתבצע, קרוב ככל הניתן למועד ביצוע העבירה ולעומת זאת עונש הניתן זמן רב לאחר ביצוע העבירה מאבד הרבה מכוחו המרתיע... במישור העקרוני, אנו סבורים כי גם מקום שההליכים התארכו אין משמעם של דברים כי אינטרס ההרתעה שבענישה מאבד את כל משקלו. כוחו נחלש, אך הוא לא חדל להתקיים. הנסיון מלמד כי בתיקים כלכליים מורכבים ורבי היקף, מעין זה הנוכחי, אורך לעיתים המשפט זמן רב יותר מתיקים אחרים... במצב דברים זה ברי כי ככל שההליך התנהל בקצב סביר, שומה על הצדדים להניח כהנחת יסוד כי גם אם בירור המשפט יארך זמן, ייגזר לנאשם, ככל שיורשע, העונש ההולם את מעשיו ועונה על תכליות הענישה..."

בעניין **הורוביץ הנ"ל**, על אף שחלפו 13 שנים מיום ביצוע העבירות (בעיקר בשל עיכוב בניהול התיק בבית המשפט), והוחלט להקל בעונשם של המערערים, קבע בית המשפט העליון, כי אין מקום להמנע מהטלת עונש מאסר.

בענייננו, מדובר בעבירות שבוצעו בשנת 2003, לדברי ב"כ הצדדים, החקירה החלה בשנת 2009, התיק הועבר לפרקליטות בשנת 2012, וכתב האישום הוגש רק ביום 21.6.15.

אם כך, חלופ הזמן משנת 2003 ועד שנת 2012 אינו מוטל לפתחה של המשיבה; ונראה כי לאור טיב העבירות וזהות הקרבנות, חלף זמן ניכר עד שמי מהנפגעים הבין כי נפל קרבן למרמה של אחר (מהצהרות נפגעי העבירות שהוגשו לבית המשפט, עולה כי רק לאחר זמן רב התברר להם שהכסף המגיע להם נלקח ע"י שטרן); ואף סביר כי החקירה ארכה זמן לא מועט, לאור מורכבות הפרשה ותחולתה גם בחו"ל, ריבוי הנפגעים והצורך באיתורם. אמנם, גם כתב האישום הוגש בשיהוי של כשלוש שנים, שהוסבר בשיקולים מערכתיים של הפרקליטות (שעל אף שיש מקום להמנע מהם, הם אפשריים גם לפי הנחיות היועמ"ש שהגיש ב"כ המערער), ואולם לאחר הגשת כתב האישום, התנהל המשפט בקצב סביר, ולא ניתן לומר כי נגרם למערער עינוי דין בשל אופן או קצב ניהול ההליך בבית המשפט.

כעולה מגזר הדין, בית המשפט נתן משקל רב לקולא לנסיבותיו האישיות של המערער, לרבות לגילו המתקדם ולמצבו הרפואי; ובסופו של דבר, כשבחר להעמיד את עונשו של המערער על הרף התחתון של מתחם הענישה, הוא למעשה לא נתן כל משקל לשיקולים לחומרא, כגון נטילת האחריות החלקית (שבלטה גם בטיעונים במסגרת הערעור), האמפתיה החלקית לקרבנות העבירות, המניע הכלכלי שעמד בבסיס ביצוע העבירות, והתרשמות שירות המבחן מחוסר

תובנה לצורך בטיפול.

במצב דברים זה, אני סבורה כי גם אם יינתן המשקל המרבי לחלוק הזמן הרב מיום ביצוע העבירות, אין בו כדי להביא להקלה נוספת בעונשו של המערער, שכן לטעמי, אלמלא הנתון של חלוק הזמן הרב, גזר הדין נוטה במידה רבה לקולא.

אשר לחוות הדעת שהגישה ההגנה - לא מצאתי כי יש בה כדי לשנות ממסקנתי, כי אין מקום להתערב בעונש שהוטל על המערער.

ראשית, עולה מחוות הדעת כי המערער שיתף פעולה באופן מלא בבדיקה, הוא נייד, מתמצא במקום ובזמן, מנהל תקשורת רציפה, רמת תובנתו תקינה, הוא אינו סובל ממחשבות שווא או רדיפה, ואין עדות למצב פסיכוטי; וכי הסימנים לירידה במצבו הקוגניטיבי קלים יחסית, כאשר הבודקת התרשמה מירידה בזכרון בעיקר לטווח הקצר, לעתים אבדן ריכוז, ירידה ביוזמה, חוסר יכולת להסתגל לשינויים חברתיים או סביבתיים, התקפי עצבנות ורגזנות, ולעתים הוא אינו מפעיל שיפוט נכון בפתרון בעיות.

שנית, בחוות הדעת צוין, כי כבר בשנת 2011 נמצא כי חלה ירידה קוגניטיבית קלה אצל המערער, וכי המערער מתלונן על תופעות של ירידה בזכרון, חוסר סבלנות, עצבנות יתר וחוסר יוזמה, שהחלו בעקבות תקיפה שעבר בשנת 2006; כך שלא נראה כי חוות הדעת מתייחסת לשינויים שחלו בשנתיים האחרונות, ונראה כי מצבו של המערער היום דומה למצבו במהלך ניהול משפטו. בהקשר זה ראוי לציין, כי קצינת המבחן שנפגשה עם המערער בשנת 2016 התרשמה מאדם בעל יכולות קוגניטיביות ומילוליות גבוהות, וכי המערער עמד בפני שלושה שופטים שונים (השופט א. דורון ב-28.6.15, השופט א. ברסלר-גונן ביום 7.7.15, והשופט ר. סולקין במהלך המשפט כולו), אשר חזקה כי אם היו חשים שהוא לא מסוגל לייצג את עצמו, היו ממנים לו סנגור, גם בניגוד לרצונו.

במאמר מוסגר יצוין, כי חוות הדעת התייחסה לפחות לנתון אחד שאינו מדויק, ולפיו המערער הפסיק את עבודתו כעורך דין בשל ירידה בכושר הקוגניטיבי, זאת שעה שמהתסקיר עלה כי הוא הושעה מלשכת עורכי הדין עקב תלונות של לקוחות על אי סדרים, ולא בשל בעיה כלשהי בכושרו.

מכל האמור עולה, כי אין בחוות הדעת כדי לכלול את עניינו של המערער בגדר אותם מקרים חריגים המצדיקים המנעות מהטלת מאסר בפועל, וכי הוא אינו סובל מבעיות רפואיות חריגות המעידות על כך שהוא לא כשיר למאסר, או שהשמתו במאסר עלולה לסכן את חייו או להביא לקיצור תוחלתם (ראו בהקשר זה ע"פ 4506/15 בר נ' מדינת ישראל (11.12.16), אליו הפנה בית המשפט קמא).

כאמור, מגזר הדין עולה, כי גילו המתקדם של המערער והשלכותיו של עונש מאסר על אדם בגילו, נלקחו בחשבון וניתן להם משקל מרבי, בעת קביעת עונשו.

לאור כל האמור לעיל, אינני סבורה כי יש מקום להקל ברכיב המאסר בפועל, מעבר להקלה לה זכה המערער בגזר הדין.

לא מצאתי גם מקום להתערבות ברכיבי הפיצוי (אשר ממילא לא ניתן להתערב בו, מאחר שנפגעי העבירות לא צורפו כמשיבים לערעור) והמאסר המותנה, בהיותם הולמים ומתונים.

לפנים משורת הדין, נראה לי כי יש מקום להתערב במידה מסוימת בגובה הקנס שהוטל על המערער, וזאת לאור מצבו הכלכלי הנטען, גובה הפיצוי שיהא עליו לשלם, והעובדה שהוא עתיד לרצות מאסר לתקופה לא קצרה.

על כן, לו תשמע דעתי, הערעור יתקבל באופן חלקי, כך שהקנס שהוטל על המערער יעמוד על 15,000 ₪ או 60 ימי מאסר תמורתו, ושאר רכיבי הענישה יעמדו על כנם.

גילת שלו, שופטת

סגן הנשיאה, השופט יורם צלקובניק - אב"ד:

אני מסכים.

**יורם צלקובניק, שופט
ס. נשיאה**

השופט יואל עדן:

אני מסכים.

יואל עדן, שופט

אשר על כן, הוחלט לקבל את הערעור באופן חלקי, כאמור בחוות דעתה של השופטת ג' שלו, כך שהקנס שהוטל על המערער יופחת ויעמוד על 15,000 ₪ או 60 ימי מאסר תמורתו, ושאר רכיבי הענישה יעמדו על כנם.

ניתן היום, כ"ח אייר תשע"ז, 24 מאי 2017, במעמד הצדדים.

גילת שלו, שופטת

יואל עדן, שופט

יורם צלקובניק, שופט
אב"ד